

LA TRALLA

Surt el divendres

Canuda, 15, pral.

Essent nacionalista l'acció que en el nostre poble realisa la Unió, tenen el dret y'l dever de cooperarhi tots els catalans moguts per les aspiracions del Nacionalisme, qualsevolga que sia llur pensar y sentir en matèries religioses, polítiques y socials. (DECLARACIÓ DE LA VII ASSEMBLEA DE LA UNIÓN CATALANISTA).

RIDÍCOLS!

Revolució monàrquica

El nivell social d'un poble se trasllueix, més que en altres coses, en els actes de les multituds acoblades.

No volém parlar de la multitud magre, dels quatre bullanguers desenfeynats que formen la mal pagada comparsa del gran actor dels Josepets. Aquests ni son poble, ni son multitud, ni realitzen actes sino criaturades. Als qui ns referim ó volém referirnos nosaltres es als pobres revolucionaris madrilenys.

Tots els mals de son país, totes les explotacions, totes les injustícies socials no logren allà dalt fer moure ni un home. Els pocs que ho proven, anarquistes y nacionalistes son empresonats y condemnats, y el poble, (diguem *el pueblo*) se queda á casa, aguantant, procura divertir-se y res més. Però tot això que tindria ses excuses en la feblesa d'organització social, ó en la manca de voluntat colectiva, no pot are excusarse puig que ab els avalots derrers que s'han passat allà dalt, se demostra que l'esperit colectiu hi es, pero mal empleyat, sols obediend á l'afany de xirinoles y bacarnes, á les ganes de moure tabola y de fer juergas sense gastar gayre.

S'han donat allà dalt crits simpàtics de revolució. Visques á règims nous més amplex que l'actual han ressonat pels carrers de la vila morta, y s'hauria dit al sentirlos que la era reformadora s'era comensada. Fins quefe, cap de colla, ardit enmenador de les masses revolucionades, havien trobat els avalotadors. En Soriano, inquiet y singularista, s'havia posat al seu davant com á capdill de les hosts bèliques y ab ell al cap varen fer el torn pels carrers céntrics, aclamant á la República y enlairant el drap vermell de significació més eloquent que l'actitud dels manifestants.

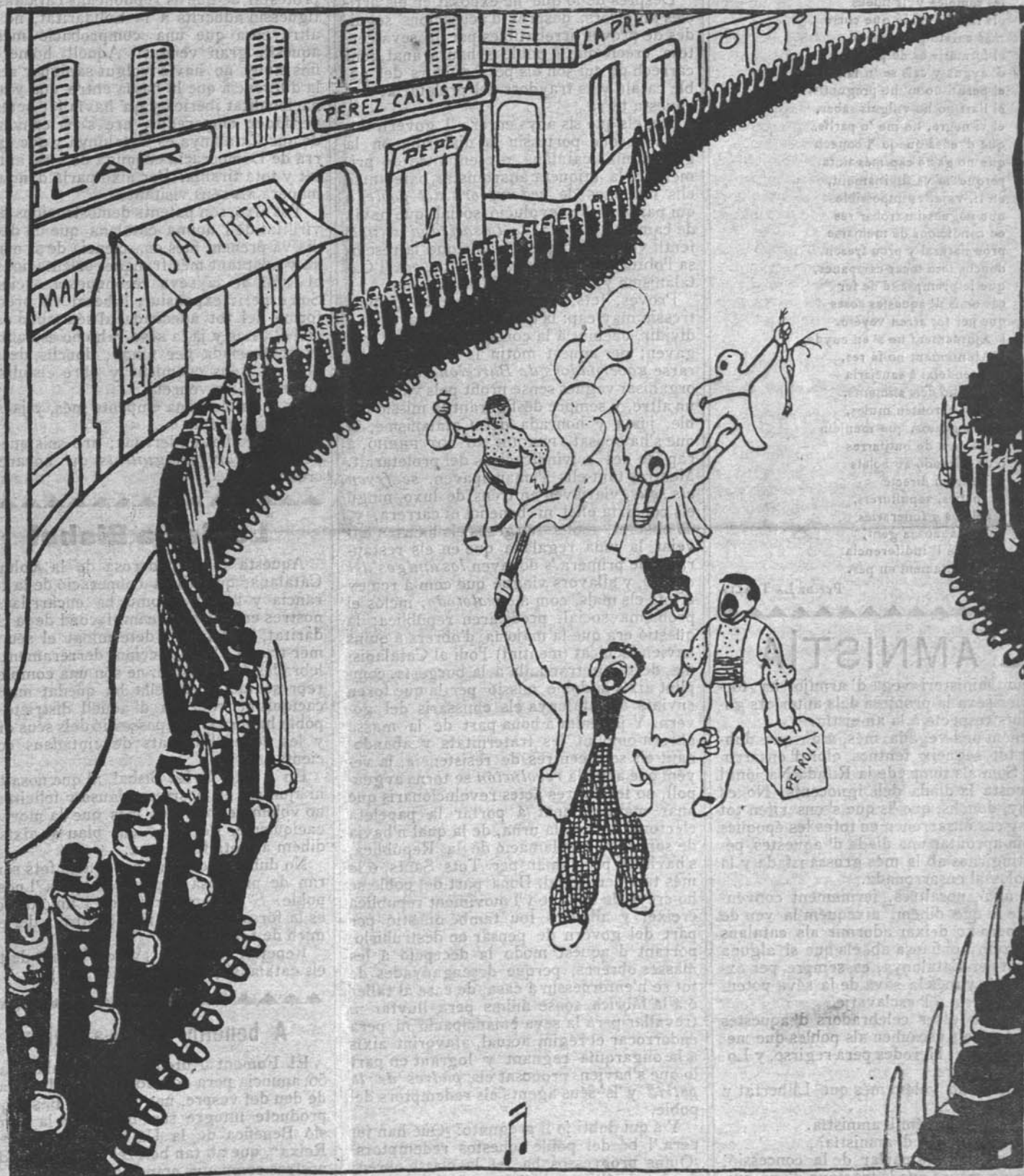
Però, ay, que la revolució no era més que sportiva; que 'ls crits de la multitud no eren el bramul precursor de les veres revolucions, dels esclats efectius y positius dels pobles que reclamen justicia ó que lluyten per radicalíssimes reformes en el regiment de la societat; ay, que no eren més que tercerilles ridícoles promogudes per situacions en desequilibri, que en lloch d'inspirar simulacres haurien de fer treballar els cervells. Ay, que en mitg dels crits simpàtics d'aspiracions somniades s'hi barrejaven aclamacions servils á homes que serveixen á la monarquia y la sostenen. Y, en fi, ay que la revolució fou glorificadora d'un ministeri monàrquic que havia caygut y l'enrobustí encare honorant la cayguda.

¿Qué se'n pot esperar d'un poble que's posa en moviment per esquitesses com aquestes?

Per això l'encare més ridícol simulacre dels quatre agents del caygut ídol, dels dependents de migrat sou al servey del venut á les altes esferes, remoguentse en gestes infantins y ab cabrioles de maynada que juga á guerres, passá en mitg de la més seriosa indiferència dels catalans de Barcelona, dels veritables revolucionaris, dels que estimen en més les idees redemptores que professen que 'ls que les fan devenir ridícoles, esbravantles ab crits que no van seguits d'actes, bescantantles ab parodies menyspreuables, sense valor pera fer la revolució, sense conviccions pera sertirne la necessitat.

Heusels aquí als promovedors de disturbis apoyant els Canalejas, els Lopez Dominguez y demás trepa; vejéulos els explotadors del procés militar de Montjuich aclamant al exercit; vejéulos als que imitant fins en això als governs de la monarquia aixequen la má irada contra un bisbe y s'agenollen sumisos davant d'uns esperons d'or.

La grrann rrevolusion

El pueblo.—¡Biba el... revolucionario!
La pudó.—¡Biiba!

Arrenquémoshi dels seus llabis impurs el nom de Revolució, que l'empestifen y'l deshonen. No consentim més que aquets homes de conviccions á tant per dia fassin caure en el ridícol á la nostra ciutat honrada y seriosa. Escombrenlos de la via pública, oh bons escombradors de la ciutat comtal...

Y si no volen anarsen... una surra y al llit sense sopar que es el cástich que's dona als infants mal educats.

GNOM

Carn de mula

Jo no sé perque la premsa ni tant sols ha fet esment, y ha donat certa importancia que per mi no la mereix á la troballa de trossos de carn de mula y demás. ¿Qué vol dir que's descubreixi un y dos y tres y cent fábriques de llangonisses de carnassa de femer? ¿aixó es nou, perque se'n parli? ¿aixó significa res?

en un país que s'hi contenen á dotzenes de milers. Senyor alcalde perdonim, senyors regidors, vostès saben tots que á Barcelona la qüestió dels aliments guarda la mateixa altura, qu'un ministeri moret, en el que no hi ha vergonya ni modos, ni lley, ni res, ab aixó sobra aquest bombo del famós descubiment de salsitxes clandestines perque á tot arreu n'es plé.

Jo, lo que m'explicaria que la premsa comentés, la troballa, per exemple d'un matadero de bous, en estat satisfactori perquè això no es molt corrent, però parlar de les mules y dels matxos que menjem, com a novetat? *señores* ho trobo fora de temps, no mereix cap alabansa ningú de l'Ajuntament, perquè no fa la neteja que té obligació de fer, ha descobert una fàbrica? donchs en queden quatrecentes de fabricacions d'aquestes qu'envenenen a la gent, aquí s'hi viu de miracle, aquí tenim als forners, que gasten guix y barita perquè augmenti 'l pà de pes, el peix el pinten de mangre, l'oli 'l fan de cacauets, al café hi barregen pedres y sigrons corcats, dolents, les pastes de sacarina, les sémols y 'ls fideus els fan del midó que corre més barat pel comerç, el formatge es de patates, d'aygua y cal se 'n fa la llet, el pernil no m'ho preguntis, el llart no ho vulguis saber, el vi negre, no me 'n parlis, que d'ensà que jo 'l coneix que no gasto cap més tinta perquè 'm va divinant, en fi, vaja, es impossible que poguessim trobar res en condicions de menjar-se prou natural y prou fresch, donchs fora tocar campanes, que la premsa té de fer cas omís d'aquestes coses que per tot arreu veyem, l'Ajuntament no s'en cuida, l'Ajuntament no fa res, que tendeixi a sanejar-la la qüestió dels aliments, aquí s'aprofiten mules, gats y gossos, que menjem ab el nom de butifarres ó de fricandó ab bolets en benefici directe de metjes, sepulturers, capellans y funeraries y demés tetrica gent, mercès a l'indiferència del Ajuntament en pès.

PEP DE LA TRALLA

L'AMNISTIA

El nou ministeri vega d'armijo, ha tornat a fer seva la promesa dels anteriors governants respecte a la amnistia.

Tornem una vegada més, a dir que dubtem y tot segueix fentnos olor d'ensarrodada. Som als temps de la Rifada Nacional y s'acosta la diada dels ignocents. No es estrany, donchs, que 'ls que s'ens rifen tot l'any y ens ensarrodin en totes les èpoques vulguin aprofitar una diada d'aquestes pera distingirnos ab la més grossa rifada y la més colossal ensarrodada.

Per això, nosaltres, fermament convenuts de lo que dihem, aixequem la veu de alerta pera no deixar adormir als catalans que tinguin confiança ab els que si alguna cosa fan per Catalunya, es sempre per expreme més y més la seva sava de la seva potencia y reduhirla a l'esclavatje.

No volém esser celebradors d'aquestes diades que sols escauen als pobles que necessiten reys... Herodes pera regir-se, y Loteries pera viure.

Nosaltres no volém més que Llibertat y Treball.

Per això reclamem l'amnistia.

Mes quina mena d'amnistia? Al comensar-se a parlar de la concessió, tothom va creure que s tractava d'una amnistia, es a dir, d'un oblit de pecats que s feya a cambi d'un altre oblit de pecats; tots crèiem que s faria com una especie de cambi de personas... Mes are resulta que, si s concedeix amnistia, serà sols pera 'ls castigats per la llei de jurisdiccions.

Y 'ls altres? Y 'ls que sofreixen presó ó exil per delictes d'opinió que avans de la llei de jurisdiccions may havien estat perseguits ab tanta sanya, per aqueixos no hi ha amnistia?

Recordem que l nostre company Riu se trobava, are ha fet un any, enllibertat provisional ab fiances que pujaven a la vora de quatre mil duros; y, ab tot y lo crescut d'aquelles fiances, y ab tot y qu'En Riu no havia intentat escapar a la justícia, se 'l detingué y se 'l empresonà, ab el títol de muy

periloso. Pensém qu'als companys de *Cu-Cut!* y de *La Veu* y de *El Poble Català* els hi succehi lo mateix. Y deduhirem que igual sort hauria tocat als companys de *La Tralla* y de *Progrés* que traspasaren les fronteres de l'estat.

Y fetes aquestes consideracions, llògich será que diguém:

Si sigueren les mateixes les causes que feren empresonar a uns y que haurien fet empresonar als quins se n'anaren y les que determinaren la aparició de la llei de jurisdiccions; ¿qui podrà acceptar com a llògich que sols els condemnats per aquella llei siguin els amnistiats?

Y si 'ls incorreguts en la llei de jurisdiccions siguessin solament dos y 'ls altres siguessin doscents; ¿no s'veuria ben clara la nova befa?

LA TRALLA

La embusteria "en marcha" ó els reaccionaris "en acció"

Després de lo que he exposat en els articles anteriors, després d'acusacions seguides de proves irrefutables per la seva certesa, crech que'l poble s'haurà anat fent càrrech de qui son els perseguidors del poble català y 'ls traydors del proletariat a n'aquesta terra.

Son els que sis anys enrera 'l govern llogava perquè portessin la discòrdia en la gran familia catalana, presentantse de primer ab la etiqueta anarquista, batejantse ells mateixos de *redemptors del poble*, a qui parlaven de revolució social, que havia de canviar la *faz de la sociedad actual*, fentli veure a n'aquest poble que la resclosa l'obturador de la seva felicitat era 'l Catalanisme y res més que'l Catalanisme.

Proves, fets, arguments que ho demostrassin may cap: la qüestió era crear odís y dividir, obehint a la consigna dels que pagaven; per aquest motiu 'ls veyem declarar-se *governadors de Barcelona* un dia, y organitzar vagues sense profit pels vaguesistes un altre, y sempre desfigurant la missió noble, justa y honrada del Catalanisme, el que s'ha oposat, PERQUE NO POT FERHO, a cap de les reivindicacions del proletariat. Mentres tant ells s'emancipaven, se feyen els seus, viatjaven en trens de luxa, ningú els coneixia ofici ni benefici ni carrera, y, no obstant, molts burgesos els haurien envejat la vida regalada que en els restaurants de primera s donaven *los amigos del obrero*, y allavors vingué que com a remey a tots els mals, com a *cúralotodo*, inclós el problema social, predicaren república; la qüestió era que la majoria d'obriers a quins havien inculcat (mentint) l'odi al Catalanisme, deixessin tranquila a la burgesia, complint aixís la doble missió per la que foren enviats a Catalunya els emissaris del govern. Y ja tenim a bona part de la massa obrera omplint les fraternitats y abandonant els seus centres de resistencia, ja veyem que aquella *revolució* se torna aygua-poll, no fent altres actes revolucionaris que anar manyosament a portar la papeleta electoral dins de la urna, de la qual n'havia de sortir la proclamació de la República, s'havia de proclamar per Tots Sants, ó lo més tart per Nadal. Bona part del poble se ho creya de bona fe y 'l moviment republicà creixé, y allavors fou també qüestió per part del govern de pensar en destruhir-lo, portant d'aquest modo la decepció a les masses obreres, perquè desenganyades de tot se n'entornessin a casa, de casa al taller ó a la fàbrica sense ànims pera lluytar ni treballar pera la seva emancipació ni pera enderrocar el règim actual, afavorint aixís a la oligarquia regnant y logrant en part lo que s'havien proposat els *padres de la patria* y 'ls seus agents els redemptors del poble.

Y a qui dubti jo li pregunto: ¿Qué han fet pera 'l bé del poble aquestos redemptors? ¿Quins progressos ha fet la classe obrera durant els últims anys? La qüestió de Montjuich, que serveix de plataforma pera enlayrarse, ¿com está? ¿s'ha conseguit res?

En cambi mirém a n'ells; varen arribar a Catalunya ensenyant els calçotets, y avuy son propietaris sense recordarse que havien predicat que la *propiedad es un robo*, viuen a la opulencia, y com a símbol d'un treball honrat entornen els seus dits verges d'estrenyer una sola eyna treballadora, riques bagues de brillants que son un insult constant pels desheretats.

Y tot això ho han conseguit seguint y trahint al poble, explotant les seves ansies de justícia, la seva bona fé y la seva candides.

En cambi 'l Catalanisme, ¿l ha enganyat may al poble? No. Perquè no pot enganyar-lo, al contrari, per defensar la seva lliber-

tat y la seva dignitat molts dels seus homes han suferit y sofreixen persecució donantse 'l cas de que la majoria d'ells qui més qui menys espera cobrar el dissapte per poguer menjar el diumenge; y es que en l'ideal nacionalista hi veyem, no la solució, pero sí 'l gran factor, l'únic factor pera la humana emancipació.

PELEGRÍ LLANGORT

(Continuad)

Toulouse 6 Desembre 1906.

La guillada d'en lerroux

Definitivament, el foraster vividor que vingué a Catalunya pera destruhir el moviment regenerador del Nacionalisme, ha tingut d'abandonar la nostra terra emportant-se el convenciment de que a pesar de totes les pertorbacions y de les agitacions més tumultuoses y fanàtiques, la fructifera llei de la Democràcia, no s'nodreix en terrer xorch dintre de Catalunya.

La resposta que dies enrera dongué En Salmeron, als anti-solidaris que anaren a protestar de que 'ls republicans catalans estiguessin adherits a la Solidaritat, no fou altra cosa que una comprovació més d'aquesta gran veritat. Aquell home que fins avuy no havia volgut sapiguer res de la diferencia que hi havia entre una y altra nacionalitat ibèrica y qu' havia fet actes de verdader emperador, are s'ha convenut de que Catalunya es Catalunya y que es terra de Democràcia enemiga de tota autoritat y tota tirania. Per això parlà d'aquella manera als seus visitants.

Tot això, són patents demostracions de la virilitat de l'ànima catalana que de dia en dia va prenent més consciencia de si mateixa y adaptant més franques orientacions en el camí de la seva reconquesta nacional. Son esperit expansiu y lliberal va prenent forma del tot adequada al seu modo especial d'esser y ja la seva rahó no es dubtada ni contrariada per ningú, donchs, destrueix als seus enemics y obre els ulls als que no sabien véurela.

Es qüestió d'una empena més, y ja som allà ahont aném.

Ja ha guillat en lerroux; are sols queden pera guillar, els guillats qu'encare hi creuen.

Lo de La Bisbal

Aquesta forsa poderosa de la voluntat catalana, que ab la cooperació de la tolerancia y l'esforç comú ha encarrilat les nostres energies pel camí fecond de la Solidaritat, ha deixat ja determinat el seu primer triomf. Les eleccions darrerament celebrades a La Bisbal, ne són una completa representació. Ab ella ha quedat mort el caciquisme rourista d'aquell districte y 'l poble ha tornat a la possessió dels seus drets y les seves llibertats de ciutadans conscients.

En l'acte de La Bisbal, al que nosaltres hi ajuntém els nostres aplausos y felicitació, no volém véurehi res més que la mort del caciquisme. Per això ens plau y aixís ho dihem ab tota franquesa.

No dubtem, donchs, qu'aquets fets servirán de profitosa experiència pera 'l nostre poble. S'ha demostrat que l'unió de tots, es la forsa indestructible contra la del enemic de tots.

Repetim, donchs, ¡Visca l'unió de tots els catalans! ¡Visca la Solidaritat!

A benefici de "La Reixa"

El Foment Autonomista Català, Casp, 56, anuncia pera demà dissapte, a dos quarts de deu del vespre, una hermosa Festa quin producte íntegre será destinat a la Comissió Benèfica de la Unió Catalanista "La Reixa", que ab tan bon zel ve cuidant dels nostres companys empresonats.

Hi pendrán part: el chor infantil "Mossén Cinto", que estrenarà la *Senyera* y cantarà lo més escullit del seu repertori y entonarà per primera vegada el *Cant a la Senyera*, música d'En Crusells y lletra d'En Jaume Martí; En Manel Folch y Torres, que llegirà un treball original y en prosa, titolat: *Finis Romæ*; y, finalment, el quadro dramàtic del Foment posará en escena una xistosa comedia de l'Aulés.

El Foment corre ab tots els gastos de la Festa, lo qual vol dir que tot será a benefici de "La Reixa".

Y com que'l programa no pot esser més interessant, tot fa pensar que'l saló del Foment s'omplirà de gom a gom.

Es pera "La Reixa"; anemhi tots, ajudem a la benemèrita Comissió de la Unió Catalanista!

Qüestions Socials

La «Loteria Nacional»

Una vegada més hem de senyalar les deficiències que baixant dels organismes oficials, arriben al poble pera produhirli fortes y funestes perturbacions. Aquesta vegada hem de fixarnos en la célebre Rifa Nacional que, com les corrides idem, han vingut a formar un decidit distintiu d'aquest Estat.

Hem de sentar un principi indiscutible: el de que'l treball es la base de tota vida, tant individual com colectiva. Vida, com ha dit un celebrat pensador, no es precisament existir ab relació y comunitat ab els nostres consenblants; es acció, es activitat, y, per lo tant, treball. L'home arriba al món y sent necessitats quins elements pera satisfelles estan al seu alcans ab relació a les seves forces. La adaptació d'aquets elements crea en ell noves energies y noves necessitats y la satisfacció d'aquestes ne determina d'altres que successivament van augmentant y manifestantse. Les partícules totes de la Naturalesa li ofereixen el seu esforç y l'home ab enginy, ab reflexió y fins ab intuïció sab adaptarles a les seves conveniències. L'home es felís pel seu propi treball.

La possessió de coses constitueix totseguir una llei econòmica. Y aquesta llei es també producte de la mare eterna de totes les coses humanes, y per això regeix dintre d'un nucli d'homes a qui ella ha unit per la mutuositat de necessitats y conveniències: un poble. La evolució d'aquesta llei arriba a la creació d'un element que faciliti la seva marxa, y aquest es l'objecte moneda quin únic y exclusiu servey es el de *representar* un valor igual al de la cosa adquirida pera alguna utilitat positiva. Volguer donar a la moneda un *valor positiu directe* en la vida, es no coneixer el veritable valor de les coses. La moneda no es més que'l comprovant del dret que té l'home a adquirir lo que li convingui perquè avans ha construït ab son esforç coses que convenien als altres. Ja es sapigut que 'ls homes subvindrien ab molta dificultat als seus desitjos si cada hū de per si hagués d'elaborarse tot lo que necessita pera la vida; en cambi dedicantse exclusivament cada individu a una sola de aquestes, per l'efecte del cambi entre lo que sobra a uns y manca a altres y viceversa, se satisfan per complet els de tots. El medi de verificar aquesta operació, molt complicada pel gran nombre dels que la realisen, es la moneda.

Donchs bé; si després d'això tenim en compte que l'Estat deu esser la sintetisació de tots aquells ciutadans units per aquestes lleys de la Naturalesa y recordem que es ell qui organisa aquets trasllats de moneda que porten als sortosos una riquesa que no s'han afanyat, haurém de convenir en que la Loteria Nacional es un atentat monstruós a les lleys naturals de la economia dels pobles.

Peró pujará en importancia aquesta reflexió, si considerém que la llei econòmica com a conseqüència del treball es el fonament veritable de la vida felís dels ciutadans. Y convindrem també en que l'Estat que aixó fassi, de cap manera pot esser una veritable autoritat regularisadora d'aquelles lleys, sino una tirania que les corromp. Per altra part qui descansa sobre fonaments contraris a totes elles, no es estrany que d'aquesta manera combati a la que considerem la primera de totes.

Seria molt de desitjar que 'ls que ab rahó y justícia demanen al Estat espanyol reformes d'ordre econòmic que beneficien no més a classes que viuen dels seus efectes, se preocupessin avans que tot d'un punt com aquest, que per esser fonamental entranya tan alta transcendencia.

VALENTÍ VENTURA

D' HIGIENE URBANA

L'ayre

Ja coneixem les condicions que l'ayre té que reunir, aixís com també hem indicat sucintament les causes a que's deu que s'alteri. Passém are, donchs, a detallar aquestes.

Comensém per estudiar la atmosfera ó ayre respirable en el interior dels locals habitats; y pera poguer seguir, en la general classificació d'aquestos, algun ordre, considerem els coneguts ab el mot de *sótanos*, ó siguem aquells que estan total ó parcialment introduïts a terra.

Quines son les constants ó característiques d'aquestes habitacions? Humitat, fosquetat y ayre confinat ó molt impur.

¿A qués deuen aquestes tres fatalíssimes constants que son la causa principal y única quasi que acusa una mortalitat estrepitosa de tuberculosis pulmonar entre 'ls individus que ocupen tals habitacions?

A dugues coses: Es la primera, la mala

construcció y l'us de disposicions y de materials impropis en la confecció dels elements constructius que's posen en contacte ab la terra. Es la segona, l'impropi us que's fa de semblants locals els que may, fixeushibe, may deurién esser empleats per habitació, y sols cas de reunir moltes y molt ben enteses condicions d'aislament ab la terra, d'illuminació solar, de cubicació d'ayre y renovació d'aquest, com a tallers.

¿Per qué en tots els sótanos hi veyém sempre humitat, fosquetat y ayre confinat ó molt impur? Senzillament, perque donada la molta porositat y permeabilitat que tenen molts dels materials empleats en la construcció, les aygues que sempre tenim sota terra á distancia variable de les nostres construccions, (variació que depén de diferents causes que no podem explicar aquí), tocant á n'aquestes, fan que'ls fonaments y murs propers se vagin empapant d'aygua. Que son foscós es evident, ja que la major part reben únicament llum y ayre per la porta d'entrada; per alguna qu'altra estreta obertura que comunica ab la part baixa de algun pati més ó menys estret y sempre humit; per traydors obertures fetes en la proximitat del paviment ó acera dels carrers, ó be per claraboyes ó vidres que no serveixen més que pera evidenciar de la manera més clara la téntrica penumbra constant y sola llum que veuen en la llar de la família els habitants d'aquestos llocs generadors de malalts y planter d'aquestes vulgars malalties que omplen els hospitals. Que'l seu ayre es confinat no pot esser més evident, donat que les emanacions degudes á la descomposició y putrefacció (que de tot tenim sota terra), penetrant en el edifici ho fan per els sótanos y l'ayre respirable s'altera. Aquest mal creix per la senzilla rabó de la falta de llum y renovació d'ayre que s'altera per l'excessiu número d'individuos, de dolents aparells d'illuminació y calefacció que van gastant l'oxigeno indispensable per la vida, donant com a últim resultat que'ls individus que habiten aquets llocs vagin poch á poch degenerantse y oferint camp abonat á la tuberculosi.

Pera veure lo dit ben clarament no tenim més que passar revista de les famílies que coneixeu que visquin en els sótanos, molts porters, per exemple. ¿No es veritat que la major part d'ells han vist morir un ó varis dels de sa família de la terrible malaltia de la tisi? ¿No ho es també que aquesta malaltia s'abrona entre'ls treballadors que exerceixen son ofici ó professió en locals tancats, ab ayre y llum insuficient? Es evident, y pera comprendre bé lo dit, basta que repareu aquelles bravades que surten per les obertures dels sótanos per demés sofocants y asfixiadors.

La higiene avuy dia demostra clarament que'ls sótanos no poden destinarse á res més que á espays ó cambres de ventilació ó aislament de la casa abont se viu y de la terra en que aquesta s'apoya. Ferlos servir per habitació es enmatzinar á petites dosis á ne'ls que hi viuen. Destinarlos á tallers sols se pot fer tenint molt cuydado de ventilarlos, iluminarlos y essent molt desahogats.

Ja ho sabeu, donchs, els que voluntariament viviu en aquestes dependencies: vos exposeu á que totes les infeccions vos vagin aviat y siguén víctimes d'elles. Y'ls que hi feu viure á ne'ls que maneu deuria pesar sobre la vostra consciencia, per esser causa de la mort de molts desgraciats.

AEROBI

«Coalición Nacional» y «Solidaritat Catalana»

II

Devant de la formidable coalició de federals y carlins, en Sagasta, que era allavors president del Consell, se va esparverar, y decidit á que, costés lo que costés, la «Coalición Nacional», fos derrotada á les eleccions, dictá la següent circular secreta als governadors, digna de passar á la Historia, pera que are y sempre el poble se n'enteri de qui son aquets homes que's diuen liberals:

3.º Siempre habrá quien de acuerdo con la autoridad se preste al cohecho; deje rastro de él y después lo denuncie, si se le ofrece la impunidad y la recompensa.

5.º Los gritos de Viva la República! ya cobihidos constituyen, como los vivas á Carlos VII, una serie de delitos que, perseguidos con actividad y constancia, darán ocasión seguramente á muchos procesos que inutilizarán votos á la coalición, amedrentando á los dudosos é impondrán á los demás. Este medio puede ser muy fecundo si se promueven por los agentes confidenciales gritos y alborotos que den motivo á arrojarse sobre los republicanos.

A la puerta del colegio debe haber agentes de corazón y energía, y como los electores de oposición al encontrarse el paso impedido proferirán gritos, los agentes harán bien en repartir algunos palos y llevar á la cárcel á los jefes más autorizados, y el Juzgado aprovechará las setenta y dos horas que le da la ley antes de ponerlos en libertad.

(Reproduhit de la *Ilustración Republicana Federal*, del número corresponent al 28 de Mars de 1872).

¡Que'n diu de coses aquesta circular, y quantes se'n poden treure de conseqüencies! Ella demostra, en primer lloch, l'esparverament que la unió de les oposicions causa á ne'ls governants; y, per lo tant, la por que'ls hi ha de produhir la «Solidaritat Catalana», aquest lloch compacte que amassa aixafar al caciquisme y les oligarquies. Després de llegirla no creyém que cap home que sostenti ideals oposats als dels homes que governen pugui declarar-se anti-solidari. Que ho siguin tots els que viuen del actual ordre de coses, perfectament, puig es llógich que defensin lo seu; però 'ls homes que's diguin demócrates y liberals no es possible que combatin á la «Solidaritat», que, com demostra la circular de la que hem copiat els principals fragments, tant espantá al govern.

Analisant el seu paragraf tercer veyém com el govern d'En Sagasta confiava ab que'ls traydors denunciessin als homes dignes. ¡Ah! ¡com els coneixen á n'aquets denunciadors! Y com coneixen també á ne'ls que procuren y procurarán buscar conflictes, atentant á la llibertat de tothom que sigui enemich del govern. Si sembla que la partida de la porra, nom ab que'l poble va batejar als *agentes* de que parlava la circular que hem transcrit, tingan avuy dia son hostatje en alguns dels locals que per escarni de la Democracia y de la República los han anomenat ab el nom de *Fraternidades Republicanas*.

Veritat que les partides de la porra entraren en funcions obehint no solzament á les ordres transcrits, sino á moltes d'altres que no'ns son conegudes; veritat que, segons deya la citada *Ilustración Republicana Federal*, aquelles eleccions van costar més morts y ferits que una revolució, sense produhir els seus mateixos immediats efectes; veritat que en moltes poblacions les oposicions se van retirar al veure tan escandalós procedir; veritat que de 160 diputats d'oposició que van sortir ellegits sols 60 van poder pendre possessió, puig á tots els restants se'ls hi va estafar l'acta; però la empena va ser donada: aquells abusos demostraren al poble la inutilitat de la lluyta electoral, y tots els partits sols pensaren ab respondre á la violencia ab la violencia; perque com més descaradament tanquen els governants les portes de la legalitat més prossélits guanya la revolució.

Per aixó'l 24 d'Abril els diputats carlins se retiraren del Congrés immediatament després de pendre possessió, en protesta de les coaccions y atropells que exercien les partides de la porra, al ensemps que publicaven un manifest que acabava ab les següents paraules:

«Mañana protestaremos en el terreno que lo exige la patria oprimida y las aspiraciones de nuestro corazón español.»

Y efectivament compliren sa amenssa, puig pochos dies després s'aixecaren en armes.

Y si'ls federals no feren immediatament lo mateix fou perque, no estant organitzats militarment com els carlins, necessitaren un quant temps pera prepararse.

La citada *Ilustración Republicana Federal* que tenim á la vista, repetidament deya que si fer unes eleccions costava tantes víctimes com fer una revolució, preu per preu tant valia deixarse d'eleccions y anar á la revolució, que tenia la ventatja de ser més expeditiva.

Y tant era aixís, que en el número del 24 d'Abril de 1872, deya:

«El partido carlista ha sido y es el único partido que, sintiendo latir en su pecho un corazón verdaderamente español, se ha lanzado á los campos á protestar contra la terrible situación porque atraviesa nuestra desdichada patria, víctima de señores extranjeros y de ministros sin pudor.»

Aquestes paraules, dites per un periódich en el que hi redactaven y col·laboraven els federals més significats, demostren una vegada més com els atropells comesos pel govern havien sigut tants y tan grans, que'ls mateixos federals, malgrat estar separats dels carlins per un immens abim, aprobaven la seva decisió de llensarse á la lluyta armada, únich camí que'ls hi quedava després de lo que havia passat.

UN FEDERAL

(Acabada)

FILOSOFANT

La «Revolución»

Els nostres llegidors ja n'están enterats. Potser no tots pero molts d'ells es casi segur perque si no s'hi van trobar, la premsa diària els en dongué compte detallat. A Barcelona ha esclatat la célebre *Revolución lerrouxiana*. Aquella preconisada bullanga republicana qu'havia de reproduhir el famós 35 del passat sigle, se veygué complerta l'altra senmana, inondant els carrers de la nostra ciutat ab crits esfereïdors de cremes, assalts, arrossegaments y destruccions que per un moment sembrá el pánich entre els pacífichs y conservadors vehins de Barcelona.

Les noves que ab tal circumstancia se propalaren, corregueren ab major facilitat que les boles de billar y de retruch anaven á fer carambola russa perque fés revolucioniari. Entre aquestes, hem de senyalarhi lo de que s'engegaren alguns trets de revólver al devant de la nostra Redacció. Aixó hem de dir qu'es mentida. Els lerrouxos no s'van acostar per res per casa, perque ells ja están convenuts de que nosaltres som tant ó més revolucionaris que ells. Per les mateixes rahons no van assaltar el Palau del Bisbe, ni van incendiar el convent dels jesuïtes, ni van organisar cap ball públich á Bethlem, ni van fer servir les campanes de la Catedral pera donar la senyal del cop, ab tot y disposar de la formidable forza de les masses que com hem dit invadien amenssadorament els carrers més céntrichs de la Ciutat.

Els que van veure á les legions revolucionaries, ens han dit qu'aquestes portaven com á bandera de combat el *careado pavo republicano*. Si bé qu'alguns asseguren que semblava el de Morón perque seguía *careado* y no tenia una sola ploma. Era que desde aquells dies en que s'anunciá fins avuy, les havien arrencat tots els genis del lerrouxisme, pera escriure mentides y redactar falsatets desde el *progreso*.

En resum: que no hay plaso que no se cumpla, ni deuda que no... Ay, are anava á reliscar. Aixó dels deutes es un refran que resa per l'ex-senyor dels Josepets y de la casa del pueblo y de la sastreria popular, y de la farmacia ídem y de etz. etz. La propietat es un robo y per aixó es que el que roba á un ladrón ha cien años de perdón. Es la reflexió que's fá en lerroux en els actuals moments de *sublime angustia*.

Pero siga com se vulgui, es el cas que lo promés s'ha complert. Encare hi haurán envejosos que'l difamarán y dirán que may ha complert lo qu'ha promés.

THALES.

¡VERGONYA!

Es una vergonya y gran per Barcelona, una de las principals poblacions d'Europa, que tingui pel seu servey un *cuerpo de policía* tan inútil com el que té.

A la gran pila de fets ja consumats y que han arrencat protestes de tota mena, hi ha que afegirhi'l que presenciaren bon nombre de ciutadans, el dilluns d'aquesta senmana, y de quals boques n'eixien frases y conceptes de tota mena, pero gens favorables cap d'ells, al tan *retocat* (desde allá dalt) *cuerpo de policía*.

L'espectacle que donaren dos individus del esmentat *cuerpo* pels carrers de nostre *ensanche* l'matí del dia 10, rodant la seca y la meca ab un home enmanillat, preguntant á porteres y tranzeunts pel consolat de Portugal, creyent que aquests sabrien lo que tenen ells obligació de saber pera evitar (com en el cas present) la vergonya manifesta en el rostre d'aquell pobre home obligat á rodar d'aquí... d'allà... pels carrers d'una Ciutat tan culta com Barcelona á causa de l'ignorancia y nulitat patent d'un *cuerpo de policía* tan *instruït y servicial* com es el *cuerpo de policía de Barcelona*.

Aixó, á la par que á ningú estranya, causa justa indignació; puig que's fá menester acabar d'un cop tanta vergonya reclamant una *organización veritat* (deixant á banda trompetes y demés efectismes y entrar de plé en la positiva necessitat) pera que'l cos de policía respongui en tot y per tot á les necessitats de Barcelona.

FARITSELA

El Calendari de LA TRALLA

Constará d'un 200 planes d'interessants ilustració y text, ab una magnífica coberta á tres tintes.

PREU: 50 CÉNTIMS

LA REAL DE CAZADORES

Era un governador *lliberal*, tant *lliberal*, que ni era d'en lopezdominguez, ni d'en morret, ni d'en vegadamijo, sino qu'era *lliberal* de tots tres, perque ab tots tres se sostenia en el seu setial d'una casa rónega d'una plassa qu'en deyen de *palacio*, d'un *palacio* que ja no existeix, perque en aquella població no volien *palacios* de cap mena ni que fossin *liberals*.

Y era una *real* en que, *realment*, se jugava als jochs que, en *realitat* eren prohibits.

Y'l bon governador que no queya ab els diferents ministeris, ab motiu d'unes denúncies *inoportunes* d'un periódich, feya vigilar la *real* y fins y tot lograva que no s'hi jugués als prohibits.

Pro al bon governador de les tres *lliberalitats* l'anaven á trobar sovint uns grans senyors: l'un li donava *palabra de honor* de que no's faltaria á la llei, y aquest se deya *presidente de la real*; l'altre, li anava á demanar que permetés desfer aquella *palabra de honor*, y aquest se deya *rector de la Universidad*, per mal nom barón (ab b de burro).

Y'l bon governador, allá en el vell setial de la casa rónega, feya un qu'altre gaytó; y encare no comensava á pesar figures, que 'ls de la *real*, vinga á estirar l'orella del *baccarat* y del *golfo* y... les butxaques dels incautes que s'anaven buydant d'una manera espantosa.

Y, en virtut de noves y sempre *inoportunes* denúncies d'aquell periódich, el bon governador se despertava y donava noves ordres pera la absoluta prohibició del joch á la *real*.

Y'ls de la *real* comensaven á treballar pera llogar un mitg pis del demunt del que ocupaven, pera seguir fenthi'l *burro* y'l *baccarat* y'l *golfo* perque entre 'ls *reals* hi abundaven els burros y'ls golfos.

Y'l bon governador...

K. TA. LA.

(Seguirá)

COPS AL BULTO

Un amic ens ha presentat la ressenya que feya la *gaceta imperial* del mitin-vetllada celebrat el 28 del mes passat en el Teatre Comtal.

Deya al ressenyar el discurs del Emilià Iglesias:

«Los autonomistas callaron cuando las guerras coloniales consumían á tantos hijos de madre española, y lo hacían porque en caso contrario peligraban sus intereses capitalistas.»

D'aquesta mentida en deuen estar enamorats, perque á cada moment la repeteixen. Nosaltres ja hem perdut el compte de les vegades que l'hem tingut de desmentir; però, per si l'Iglesias, que no es catalá, y que ja relativament poch temps que viu á Barcelona, no estés entesat de lo que els catalanistes vam fer quan la guerra de Cuba, li dirém una vegada més que la *Renaixensa*, després de sufrir innombrables denúncies, per parlarne més de lo que li convenia al govern, va ser sospesa, tenint de publicarse al Vendrell, precisament per demanar que 'ls concedís l'autonomia á Cuba; que la Unió Catalanista va publicar un manifest el dia 12 de Juny de 1898 en el que demanava la pau immediata á tota costa. Y per si encare no té prous proves, li afegirém que á principis de la guerra, á causa de la publicació d'unes proclames antimilitaristes en les que's feyen manifestacions favorables á n'els cubans, foren processats y condemnats nostres amichs, en Bo y Singla, actual redactor de *El Poble Catalá*, (aquest diari qu'ells cada dia califiquen de clerical) qui estigué 30 mesos pres en la presó vella; en Joseph Plamich, caracterisat catalanista de la *Associació Popular Catalanista*, y qu'estigué pres 15 mesos; y en Jaume Brossa, allavors redactor de el setmanari catalanista *L'Avenç*, que, si no va anar á fer companyia á n'els seus companys, fou perque va poguer fugir á Fransa, pero fou processat en rebeldia. També estigué 15 mesos pres per la mateixa causa l'actual redactor de *El Diluvio* Sr. Sempau, qui, si no ha fet may declaracions catalanistes, tampoch es lerrouxista, tenint l'alt honor d'haver sigut atacat varies vegades per la premsa imperial-lerrouxista.

Tots ells foren acusats de filibusterisme, y condemnats á varis anys de presiri; havent sigut indultats á causa d'una clàusula del Tractat de París.

Ens agradaria saber en quin pesiódich redactava ó col·laborava en aquell temps l'Iglesias, pera repassar sa colecció y veure si hi trobaríem algun article defensant la guerra d'extermini y el criteri d'en Cánovas do sacrificar l'últim home (del poble

obrer) y l'última pesseta (dels contribuents).

Lo qual es segur, perquè aquesta era l'única cansó que cantava tota la premsa, menys la catalanista y la federal catalana.

Pero ja veurán com encare tindran barra aquesta familia de seguir dibent que 'ls catalanistes van callar quan la guerra de Cuba.

Perque hi están d'alló més aficionats a n'aquesta cantarella.

A la *Gazeta Oficial* s'ha publicat un R. D. ordenant que tots els mestres d'estudi fassin llegir el Quixot a n'els seus deixebles.

Si s'fes ab l'objecte de que 'ls noys aborressin aquest esperit aventurer que ha sigut causa de tantes desgracies, res hi tindriem que dir.

Pero en tal cas, a qui convindria més dita lectura es als homes que governen, sobre tot are, que tenen ganas de fer una nova surtida cap al Marroch.

Y lo pitjor es que ells representen la bogeria del quixotisme y nosaltres les costelles y la esquena.

Hi havia uns ministres que ja no'n son, pero que pel mérit d'haverne sigut cobraran durant tota la vida un grapat de mils de pessetes.

Y n'varen venir uns altres que sols van durar vintiquatre hores, pero que pel trevall de no haver tingut temps d'escalfar el banch blau, també cobraran una cessantia perpétua de molts mils de pessetes.

Y n'han vingut uns altres y... idem de idem.

Tot aixó en l'espai de quatre dies.

Aquets continuos canbis demostren lo malament que van les coses d'allà dalt, pero per aquesta gent el modo de curarho es repartintse bones pagues.

A n'aquest pas aviat el pressupost sols servirà pera fer efectiva la llista civil dels polítichs.

Alló de falsificar telegrams ja ha passat de moda.

Are, els de *el progreso* ja ho fan més fort: falsifiquen cartes.

L'orgue lerrouxià va atribuir a n'En Costa tant grosses mentides, qu'aquell Sr. se vegé obligat a enviar la carta següent:

"Sr. Director de *La Publicidad*
No he adoptado actitud de ninguna clase respecto a mi ilustre amigo D. Nicolás Salmerón, jefe de la Unión Republicana: sencillamente, acabé de desprenderme del partido, el pasado mes, renunciando definitivamente a la vida pública, según tenía anunciado desde la primavera última.

A las personas y entidades que se dirigen a mí en aquel equivocado supuesto, suplico que tengan por contestadas y cordialmente agradecidos con estas líneas sus respectivos despachos telegráficos y escritos.—Joaquín Costa.

Graus 6 diciembre 1906.

¿N'hi ha prou ab aixó?
¿Encare no?

R. I. U.

En Sanllehy y la Amnistía

L'alcalde de R. O. de Barcelona, abusant de la bondat dels ciutadans, s'ha atrevit a posar el següent telegrama:

"Puedo comunicar con gran satisfacción que según me dice ministro en conferencia celebrada primera hora de esta mañana, se acordó favorablemente asunto amnistía objeto de mis vivas gestiones que ya me prometió anoche presidente Consejo de ministros.—Sanllehy."

Es a dir que "OBJETO DE MIS VIVAS GESTIONES."

Bé, senyor Mec, Mec.

A V. podria dirseli alló de: ¡Gracias, senyor elefante!

Are, si's concedeix la amnistia, será qüestió d'anar tothom a agrahir al Sr. Alcalde de R. O. lo que ha lograt ELL.

ELL, aquell Sr. que, quan es president del *Círculo del Liceo*, se converteix en el primer jugador, sense veure que primer ho eren els altres trinxerayres.

ELL, que quan s'ha tractat de fer una festa catalana, ha volgut ser el primer *Catalá*, com si primer no ho fóssin els organitzadors de la Festa.

Resultará el primer lliberal, el primer arcalde, el primer logrador de l'amnistia.

¡Mech, mech!

¿Que no 'l sab aquell ditxo?

Alábat, ruch
qu' a vendre 't duch.

"lerroux tiene su corazón en Barcelona....."
(el progreso 5 Diciembre 1906)

Els acreedors.—Els comptes ¡ja s'ha acabat!
els presentarem al cor
perque ja s'heu qu'ha guillat
el senyor emperador.

FUETADES

Sobirania, l'obra de nostre bon amich y company En Joseph M.ª Felch y Torres, que com saben nostres llegidors se troba exilada al Rosselló, apaixerà definitivament en la pròxima setmana.

Se posará a la venta en totes les llibreries de Barcelona al preu de 2'50 pessetes.

L'important revista de Florencia (Italia) «Nuova Rassegna di Letteratura Moderna» fa avinent que obrirà una secció sobre la literatura y política catalana en la quina mensualment se farà conèixer al extranger l'alta obra de cultura de que ha emprès la nostra terra.

Recomanem l'important revista a nostres llegidors.

Nostre col·laborador artístich en Kik ha dibuixat unes ben intencionades postals de felicitació, a propòsit pera les properes festes de Nadal. Les trobaran a tot arreu, al preu de 0'10 ptes.

Nostre bon amich En Manel Lladó ens ha entregat vintissis pessetes y mitja producte d'una recaptada feta a benefici per «La Reixa» en un sopar d'amichs en el Foment del Treball Nacional.

Mercés a tots y que tingan imitadors tan patriòtics fets.

Ha sortit la segona sèrie de 20 postals ab vistes dels principals monuments de Catalunya que la Associació Protectora de l'Ensenyansa Catalana ve editant ab excelent éxit.

Com saben nostres llegidors els beneficis que s'obtinguin ab la venda d'aytals postals se destinaran a fomentar y sostenir Escoles Catalanes.

Se venen las 20 postals al preu de 1 pesseta, per totes les llibreries y a n'aquesta redacció.

El conegut filòsof En Diego Ruiz publicarà dintre poch la seva obra «De la Dictadura Espiritual de Catalunya» (Aplech de discursos y alocucions a la Nació Catalana). Aquesta important obra se publicarà per medi d'entregues setmanals al preu de 0'25 ptes. cada una. El nombre d'entregues no passarà de 10.

Ho recomanem a nostres llegidors y esperem que no deixarán de suscriurshi.

En la redacció de LA TRALLA s'admeten suscripcions.

Ja teniem rahó nosaltres al afirmar ja fa algunes setmanes que *el liberal* y *el progreso* acabarien anant de tronc. Com a embustersos ja fa temps que hi van; pero si encare hi ha algú que badi, no ha de fer més que enterarse de les dugues boles de la setmana de dits diaris.

el liberal, ab la historia de que la Associació Catalana del Poble Sech havia tingut de suspendre el miting per falta de gent, quan tothom sab que fou per impossibilitat de poguer presidir el dignísim President de la Unió Catalanista Dr. Martí y Julià.

el progreso, ab l'invent de la carta d'En Costa a En Salmeron, que'l primer de dits senyors ha desmentit, com en son temps en Junoy va ferho.

Y encare hi ha persones que beuen a galet. Ja's necessita badar.

A Salt hi ha un *Centro republicano radical* ab un paesident y un secretari més revolucionaris que En maura. Figúrinse si'n serán de revolucionaris que fins envien comunicats a *el progreso* y clamen contra la burguesia, els jesuïtes y fins els modernistes.

Nosaltres no podem dir si es veritat o no lo que ens han dit; pero, segons noticies, a n'aquest parell de furiosos revolucionaris la dona 'ls hi pega.

Sempre ho veurán aixís: els que més criden pel carrer, tinguin per segur que a casa 'ls fan callar.

Es alló de la esclavitud del hogar.

La litografia d'En N. Miralles ha publicat la 7.ª sèrie de cromos de la Historia de Catalunya, que venen obtenint, ab justicia, el favor del públich.

S'han posat a la venda en un fascicle les conferencies d'En Jaume Brossa, celebrades al Ateneu Barceloní. Se ven al preu de 0'15 pessetes.

Tornen a oferir milions de pessetes pera la projectada Exposició.

A l'efecte, el governador va cridar als Presidents de Societats.

Nosaltres sols els dirém que vagin en compte, perquè estém segurs que aquells milions serán de pessetes.... sevillanes.

Si Barcelona ha de fer una Exposició, no necessita de l'apoye dels d'allà dalt.

Perque, sinó, sempre resultarà qu'aném ab males companyies.

Are diu qu'ens tornem bons.

Gayre bé qu'estém contents de que 'ns ho digui persona tant respectable com el marquès de la dainxó de dallonses.

Pro nosaltres qu'hem estat ensenyats, per desgracia, en castila, ens recordem d'aquella faula:

*Cuando me desaprobaba la mona
llegué a dudar;
mas, ya que el cerdo me aplaude,
muy mal debo de bailar.*

Y encare, ens recordem d'aquell altre vers:

*si el sabio no aprueba, malo;
si el necio aplaude, peor.*

Per primera vegada, coincidim ab en lerroux, qui ha dit en el Congrés que l'amnistia s'havia de donar a tots els perseguits per delictes d'opinió.

Ja pot comprendre l'ex-senyor dels Josepets que, si segueix *allà dalt*, encare arriaríem a ser amichs.

Perque als de LA TRALLA ens agrada que s'en vagi, per dos motius:

Primer. Perque *allà*, està en su centro.

Segón. Perque, ser ell *allà* y esclatar revolucions es tot hui.

Y a nosaltres, com que som femelles, ens convé aprendre com fan la revolució els machos.

La real asociació de cazadores de Barcelona ha fet una cassera benèfica, repartint una pila de perdis, conills, etc.

Y are preguntaran vostés: ¡quants reys de copes y quantes sotes de bastos han repartit?

La resposta; a les taules de *baccarat*, *golyo*, etc, de la real.

L'areonauta Elías Calvo va caure de l'aerostat a la Granvia Diagonal, morint a les poques hores.

Y 'l públich, tornarà a veure ascensions?

Y 'ls governadors, seguirán permetent que s'airequin bombes omplenades ab fum que, al refredarse, no permet maniobrar a l'infelis capitá?

VIC. y ME.

¡NACIONALISTES! Els rètols en Catalá són garantia del comensament de la expulsió de tot lo rònech.

CASES RECOMANABLES

Pere Matarrodona. — Vins y Olis. — Baix Sant Pere, 55, Barcelona.

Jaume Vives. — Queviures. — Baix Sant Pere, 77, Barcelona.

Tomás Bartrina. — Fusteria. — Ponent, 57, Barcelona.

Jaume Más. — Cotillayre. — Baix Sant Pere, 44, Barcelona.

Josepha Costa. — Olis y Savons. — Baix Sant Pere, 22, Barcelona.

Imp. LA REMAIXENSA, Xuclá, 13, baixos

AVIAT SORTIRÁ el Calendari de LA TRALLA PERA 1907

No succehirá com el de 1905 que va sortir a mitj any.

Are, será avans d'acabar el 1906

¡Bó y Baratet!

200 PLANES — 50 CENTIMS

Els corresponsals deurán apressarse a fer les comandes.